

F. Imréné

Az édesanyámról [F. Imréné, szül. Klein Magdolna] készült ez a kép 1917-ben, akkor küldte Szegedre a fivérének, Ernőnek, aki megsebesült a fronton. Az édesanyám 1894-ben született Csatán, abban a faluban, ahol az apja kocsmáros volt. Azt hiszem, hogy a Csatától tizenöt-húsz kilométerre, északra fekvő Lévára járt iskolába, mert ott volt polgári. Akkor, a Monarchiában, a Felvidéken minden magyar nyelvű volt. Ott járt iskolába, és utána segített a kocsmában. Nem tudom, mikor házasodott össze anyám apámmal. Nem tudom, hogy hol találkoztak, fogalmam sincs róla. Anyám otthon dolgozott, a háztartást vezette, mert általában a férfi volt a kenyérkereső. Jól, rosszul, de eltartotta a családját. Anyám hozta hazulról a vallásosságot, apám nem. Anyám járt

templomba, folyékonyan olvasott héberül, persze egy szót nem értett belőle, hogy mit olvas. És nagyon hitt, de nem volt vallásos. Gyertyát gyújtott minden pénteken. Anyám hosszú időn keresztül csak kósert volt hajlandó enni. Igyekezett fenntartani azt, hogy a tejes és nem tejes edények külön legyenek. De rendkívül szegények voltunk, és ahhoz kell egy bizonyos anyagi biztonság, hogy két lábas legyen, ne csak egy. Anyám nővére betanította anyámat klottgatyát varrni. Lábbal kellett hajtani a gépet. Weingarten úrnak, aki ortodox zsidó volt, a Rumbach Sebestyén utcában volt üzlete. Egyebek mellett klottgatyákat varratott. Ott kapott anyám munkát. Amit kiszabtak, anyám otthon megvarrta. Négy vagy öt fillért kapott egy nadrág varrásáért. Ha reggel ötkor fölkel, és este nyolcig, tízig dolgozott, akkor egy nap alatt megvarrt száz klottgatyát, és ezért kapott négy vagy öt pengőt. De nem volt mindig munka. Emlékszem, hogy bementünk az üzletbe, anyám mondta, hogy Weingarten úr, nézze, a fiamnak ennivaló kell, tudna nekem valamennyit adni. És akkor megsajnálta, és adtak ötven vagy száz nadrágra valót. Amikor viszont volt munka, akkor éjjel-nappal dolgozott. Aki az anyagot kiadta, az megbízott benne, hogy nem fogja elrontani, és időre visszaviszi. Amikor szezon volt, akkor hétfőn adtak kétszáz darabot, aminek szerda délután négy órára készen kellett lenni. Ebből kellett kifizetni az ötvenpengős lakbért, meg enni kellett meg fűteni. 1945. január tizennyolcadikán szabadította fel a Szovjet Vörös Hadsereg a gettót. Egy öreg, ukrán paraszt katona letépte rólam a sárga csillagot, és a földhöz vágta. Kiszakadt a kabátom, hát istenem. Hogy hogyan éltük túl az első néhány hónapot, mit ettünk, fogalmam sincs. Abban a lakásban maradtunk, ahol voltunk a gettóban, amelyik a mi bérlakásunk volt. Apám nem volt, anyámmal voltunk ketten. Anyám vékonyra lefogyva. Anyám meghalt 1983-ban.